

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет комп'ютерно-інформаційних систем і програмної інженерії
(назва факультету)
Кафедра математичних методів в інженерії
(назва кафедри)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету
Ігор Баран
« 2 » вересня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Математико-статистичні методи в психології

назва дисципліни

галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»

(шифр і назва галузі знань)

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

(назва)

спеціальність 053 «Психологія»

(шифр і назва)

освітня програма «Психологія»

(назва)

спеціалізація

(назва)

вид дисципліни Вибіркова дисципліна циклу загальної підготовки

(обов'язкова / вибіркова)

Тернопіль – 2024 рік

Робоча програма з навчальної дисципліни
«Математико-статистичні методи в психології»

(назва дисципліни)

для студентів факультету економіки та менеджменту

(назва факультету)

Розробник:

Професор кафедри математичних методів в
інженерії, д.ф.-м.н., професор

(посада, науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

Василь
КРИВЕНЬ

(ім'я та прізвище)

Робоча програма розглянута та схвалена
на засіданні кафедри математичних методів в інженерії

(назва)

Протокол від «30» серпня 2024 року № 1

Завідувач кафедри

(підпис)

Василь КРИВЕНЬ

(ім'я та прізвище)

Робоча програма розглянута та схвалена НМК
факультету комп'ютерно-інформаційних систем і програмної інженерії

Протокол від «02» вересня 2024 року № 1

Секретар НМК

(підпис)

Богдана МЛИНКО

(ім'я та прізвище)

Робоча програма погоджена:

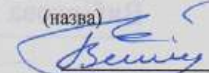
Спеціальність 053 «Психологія»

(шифр і назва)

освітня програма «Психологія»

(назва)

Завідувач випускової кафедри

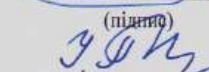

(підпис)

Василь ВИШНЬОВСЬКИЙ

(ім'я та прізвище)

Гарант освітньої програми

(підпис)

Ірина ПЕРІГ

(ім'я та прізвище)

1. Структура навчальної дисципліни

Показник	Всього годин	
	Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Кількість кредитів/годин	5/150	5/150
Аудиторні заняття, год.	72	16
Самостійна робота, год.	78	134
Аудиторні заняття		
- лекції, год.	36	10
- лабораторні, год.	36	6
- практичні заняття, год.	-	-
- семінарські, год.	-	-
Самостійна робота		
- підготовка до лабораторних занять	30	44
- опрацювання окремих розділів програми, які не виносяться на лекції	20	52
- виконання контрольних завдань	-	-
- виконання індивідуальних завдань	6	6
- виконання курсових проектів (робіт)	-	-
- підготовка та складання заліків, тестування	22	32
Залік		

Частка годин самостійної роботи студента:

- денна форма навчання – 52%;
- заочна (дистанційна) форма навчання – 89%.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Метою даного курсу є формування у студентів умінь обробляти, групувати та інтерпретувати дані психологічних досліджень і експериментів із використанням понять, методів та критеріїв математичної статистики. Вони слугуватимуть базисом для проведення групової психодіагностики, курсових, дипломних, магістерських та наукових досліджень.

2.2. Завдання навчальної дисципліни: опанування методів математичної обробки статистичних даних, отриманих в результаті проведення експериментальних досліджень, формулювання висновків.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів компетентностей:

загальних:

ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій

ЗК 4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Спеціальних:

СК 7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

Програмні результати навчання:

ПР 3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у тому числі з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

ПР8. Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців.

3. Опис навчальної дисципліни

3.1. Лекційні заняття

№	Тема заняття та короткий зміст	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1	Тема 1. Алгебраїчні системи їх аналіз і дослідження. Поняття про системи лінійних алгебраїчних систем. Приклади задач що приводять до систем лінійних алгебраїчних рівнянь. Представлення лінійних алгебраїчних систем у матричній формі. Матриці, дії з матрицями. Основні методи розв'язування систем лінійних алгебраїчних рівнянь. Програмні та інтернет ресурси орієнтовані на системи лінійних алгебраїчних рівнянь.	2	0,5
2	Тема 2. Векторні системи їх аналіз і застосування. Поняття про векторні величини. Приклади задач що приводять до застосування векторів. Лінійні операції з векторами: добуток вектора на число, сума (різниця) векторів, скалярний добуток векторів. Базис векторів. Координатне представлення векторів.	2	0,5
3	Тема 3. Функціональні залежності та їх графічне представлення. Методи аналітичної геометрії. Поняття рівняння лінії то рівняння поверхні у декартовій системі координат. Пряма лінія у площині. Форми рівнянь лінії на площині. Аналіз взаємного розміщення прямих у площині. Площина у просторі. Форми рівнянь площини.	2	0,5
4	Тема 4. Функціональні залежності їх дослідження і аналіз методами диференціального числення. Поняття функції одної і декількох аргументів. Основні характеристики зміни функції: графік функції, інтервали зростання, спадання, монотонність. Швидкість зміни функції, похідна функції, умови зростання і спадання функції. екстремуми функції, Найбільше та найменше	2	0,5

	значення функції на відріжку. Застосування диференціального числення.		
5	<p>Тема 5. Аналіз функціональних залежностей методами інтегрального числення.</p> <p>Приклади задач що приводять до обчислення площ фігури, обмеженої замкнутою лінію. Означений інтеграл як спосіб обчислення площ плоскої фігури. Основні найпростіші властивості означеного інтеграла і способи його обчислення. Програмні та інтернет ресурси орієнтовані на інтегральне числення</p>	2	0,5
6	<p>Тема 6. Вимірювання. Поняття шкали. Типи шкал. Якісні й кількісні шкали.</p> <p>Вимірювальна шкала. Шкала найменувань. Дихотомічна шкала. Порядкова шкала. Вимірювальні шкали С. Стівенса. Уніполярна, біполярна шкали. Шкала інтервалів. Стандартні рівноінтервальні шкали: шкала стенів, шкала станайнів, п'ятибальна шкала. процентильна шкала. Шкала відношень. Шкальні перетворення. Властивості шкал: валідність, повнота, чутливість, точність, надійність.</p>	2	0,5
7	<p>Тема 7. Комбінаторика. Основні задачі комбінаторного аналізу.</p> <p>Вибірка. Основні правила комбінаторики: правило добутку, правило сум. Вибірка без повернення і з поверненням. Число розміщень. Число сполук. Число перестановок. Приклади соціальних експериментів, що призводять до задач комбінаторного аналізу</p>	2	0,5
8	<p>Тема 8. Випадкові величини. Їх типи і характеристики.</p> <p>Дискретна і неперервна випадкова величина. Події. Дії з подіями. Імовірність. Класичне визначення імовірності. Способи задання випадкових величин: таблиця розподілу, функція густини розподілу і функція розподілу. Приклади найважливіших випадкових величин. Рівномірний, показників і нормальний розподіли.</p>	2	0,5
9	<p>Тема 9. Характеристики випадкових величин.</p> <p>Математичне сподівання. Його властивості і обчислення. Дисперсія та середньо-квадратичне відхилення їх властивості і обчислення. Моменти найважливіших випадкових величин.</p>	2	0,5
10	<p>Тема 10. Поняття про закон великих чисел.</p> <p>Імовірність відхилення середнього спостережуваного від математичного сподівання. Нерівності Бенеме. Стійкі закони розподілу. Математичне сподівання і дисперсія середнього арифметичного незалежних номально</p>	2	0,5

	розподілених випадкових величин.		
11	Тема 11. Метод найменших квадратів. Моделювання емпіричних залежностей. Моделювання спостережуваної залежності лінійною. Складніші моделі опису спостережуваних залежностей: поліноміальна, логарифмічна, експоненціальна.	2	0,5
12	Тема 12. Статистичні міри кількісних шкал. Кількісні шкали: міри центральної тенденції — мода, медіана, середнє арифметичне, геометричні й гармонійні середні; міри розсіювання — дисперсія, стандартне відхилення, коефіцієнт варіації; спеціальні характеристики — показники асиметрії й крутизни кривої розподілу; міри статистичного зв'язку — коефіцієнт лінійної кореляції Пірсона, кореляційне відношення. Точково-бісеріальний коефіцієнт кореляції. Рангово-бісеріальний коефіцієнт кореляції	2	0,5
13	Тема 13. Статистичні гіпотези. Типи гіпотез. Помилки першого і другого роду. Статистичний критерій. Нульова і альтернативна гіпотези. Рівень значущості. Помилка, пов'язана із прийняттям хибної гіпотези. Помилка, пов'язана із відхиленням істинної гіпотези.	2	0,5
14	Тема 14. Перевірка гіпотези про дисперсію нормально розподіленої генеральної сукупності. Однобічні і двобічна гіпотези. Приклади. Інтернет ресурс.	2	0,5
15	Тема 15. Перевірка гіпотези про закон розподілу генеральної сукупності. Критерій Пірсона. Спостережувані і критичні значення критерію. Приклади. Інтернет ресурс.	2	0,75
16	Тема 16. Перевірка гіпотези про середнє нормально розподіленої генеральної сукупності. Статистичні критерії для випадків апріорі відомої і невідомої дисперсії сукупності. Інтернет ресурс	2	0,75
17	Тема 17. Перевірка однорідності розподілів. Критерій Вілкоксона. Порівняння двох залежних вибірок за рівнем вираженості певної ознаки. Порівняння напрямків вираженість зсуву за абсолютною величиною. Інтернет ресурс.	2	0,75
18	Тема 18. Множинна кореляція. Вплив на результативну ознаку двох і більше взаємопов'язаних факторних ознак. прямиий і обернений зв'язки корелюючих величин.	2	0,75
Усього годин		36	10

3.2. Лабораторні заняття

№	Тема заняття	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1	Тема 1-2. Лінійні системи їх аналіз і дослідження.	4	0,5
2	Тема 3-4. Інтегральне і диференціальне числення і його застосування.	4	
3	Тема 5-6. Комбінаторика і імовірність.	4	0,5
4	Тема 7-8. Вимірювання і шкали	4	0,5
5	Тема 9-10. Статистична вибірка їх характеристики і представлення	4	0,75
6	Тема 11-12. Статистичні гіпотези. Перевірка припущень про закон розподілу.	4	0,75
7	Тема 13-14. Перевірка статистичних гіпотез про середнє нормально розподіленої генеральної сукупності.	4	0,75
8	Тема 15-16. Перевірка статистичних гіпотез про середньо квадратичне відхилення нормально розподіленої генеральної сукупності.	4	0,75
9	Тема 17-18. Перевірка однорідності розподілів. Критерій Вілкоксона	4	0,75
Усього годин		36	6

3.3. Самостійна робота

№	Найменування робіт	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1	Підготовка до лекційних і лабораторних занять	30	44
2	Індивідуальне завдання. Оброблення псевдо генеральної сукупності, створеної генератором випадкових чисел: визначення середнього, моди, дисперсії, варіант. Побудова гістограми, полігону, емпіричної функції розподілу. Перевірка статистичних гіпотез про закон розподілу. Знаходження точкових і інтервальних оцінок	6	6
3	Опрацювання окремих розділів програми, не винесених на лекції.	20	52
4	Підготовка та складання заліку, тестування	22	32
Усього годин		78	134

4. Критерії оцінювання результатів навчання студентів

Форма підсумкового семестрового контролю – залік

Модуль 1		Модуль 2		Підсумковий контроль	Разом з дисципліни
35		40		25*	
Теоретичний курс (тестування). Теми 1-9	15	Теоретичний курс (тестування). Теми 1-9	20	* за кожних три бали семестрової оцінки студент отримує 1 бал підсумкової семестрової оцінки автоматично	100
Лабораторні роботи 1-4	20	Лабораторні роботи 5-8	20		

5. Навчально-методичне забезпечення

Кривень В.А., Каплун А.В. Імовірно-статистичні методи - Тернопіль, ТНТУ. 2014. 114с.

6. Рекомендована література

Базова

1. Боснюк В. Ф. Математичні методи в психології: курс лекцій. Мультимедійне навчальне видання. Х.: НУЦЗУ, 2020. 141 с.
2. Герич М.С., Синявська О.О. Математична статистика. Навч. посіб. Ужгород, ДВНЗ "УжНУ". 2021. 146 с.
3. Телейко А. Б. Чорней Р. К. Математико-статистичні методи в соціології та психології : Навч. посіб.,. К. : МАУП, 2007. 424 с..
4. Донченко В. С., Сидоров М. В.-С.. Теорія ймовірностей та математична статистика для соціальних наук : навч. посіб. К. : ВПЦ "Київський університет", 2015. 400 с.
5. Климчук В.О. Математичні методи у психології. Навчальний посібник для студентів психологічних спеціальностей. К.: Освіта України. 2009. 288 с.
6. Руська Р.В. Математичні методи у психології. Курс лекцій. Тернопіль. 2018. 203 с.

Допоміжна

1. Garrett C. Foster et al An Introduction to Psychological Statistics / University of Missouri – St Louis, 2018.–P. 220.
2. Вдовенко В.В. Математичні методи в психології: Навчально-методичний посібник. Кіровоград: ПП «Центр оперативної поліграфії» Авангард». 2017. 112 с..

3. Статистичні методи у психології: курс лекцій з дисципліни для студентів денної та заочної форми навчання спеціальності 053 Психологія ОС «Магістр» /І.О. Корнієнко, О.Ю. Воронова. Мукачево: МДУ, 2019. 44 с.

7. Інформаційні ресурси

1. <http://dl.tntu.edu.ua/login.php?course=426> і дистанційного навчання ТНТУ. (ID: 2028).

2. <http://www.nbu.gov.ua> – офіційний сайт Наукової бібліотеки ім. Вернадського

3. <http://www.lib.com.ua> – офіційний сайт Електронної бібліотеки

4. <http://library.tntu.edu.ua> - офіційний сайт науково-технічної бібліотеки ТНТУ

5. <http://www.library.te.ua> - офіційний сайт обласної універсальної наукової бібліотеки

6. Навчальні матеріали онлайн.

8. Зміни та доповнення до робочої програми навчальної дисципліни

№	Зміст внесених змін (доповнень)	Дата і № протоколу засідання кафедри	Примітки